

† DANIEL

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

***NAȘTEREA DOMNULUI -
ÎNCEPUTUL LUMINĂRII NOASTRE***

Pastorală de Crăciun
2009

București, Editura *BASILICA*

† D A N I E L
PRIN HARUL LUI DUMNEZEU
ARHIEPISCOP AL BUCUREȘTILOR,
MITROPOLIT AL MUNTENIEI ȘI DOBROGEI,
LOCTIITOR AL TRONULUI CEZAREEI CAPADOCIEI
ȘI
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

PREACUCERNICULUI CLER,
PREACUVIOSULUI CIN MONAHAL
ȘI PREAIUBIȚILOR CREDINCIOȘI
DIN ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTILOR

HAR, MILĂ ȘI PACE DE LA HRISTOS DOMNUL,
IAR DE LA NOI PĂRINTEȘTI BINECUVÂNTĂRI

*„Nașterea Ta, Hristoase Dumnezeuul nostru,
răsărit-a lumii lumina cunoștinței...”*

(Troparul Nașterii Domnului)

Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Iubiți frați și surori în Domnul,

Evanghelia de la Vecernia sărbătorii Nașterii Domnului (Luca 2, 1-20) ne spune că vestea Nașterii lui Hristos, adusă păstorilor de la Betleem de îngerul Domnului, *a fost însoțită de slava Domnului* care a înconjurat pe păstori în timp ce îngerul a stat lângă ei (cf. Luca 2, 9). Așadar, vestea Nașterii Domnului se face deodată prin *cuvânt ceresc* și prin *vedere cerească*, pentru că Dumnezeu-Cuvântul, Cel nevăzut cu ochii trupești, necuprins cu mintea și neatins cu mâinile, Se face Om văzut cu ochii, ascultat cu urechile, înțeles cu mintea și atins cu mâinile.

De ce? *Pentru ca să ne dăruiască nouă oamenilor, limitați și trecători, slava Lui cea nemărginită și veșnică.* Să ne ridice la sfințenia Lui pe noi, cei căzuți în păcat. Să ne dăruiască viață veșnică nouă, celor muritori. Să ne învețe ascultarea smerită și recunoștința față de Dumnezeu pe noi, cei neascultători și nerecunoscători. Stăpânul lumii

Cel atotputernic și preaslăvit de îngeri S-a făcut *Om sărac și slujitor smerit, pentru ca pe noi să ne elibereze din robia lăcomiei după cele materiale și din tirania orgoliului și a slavei deșarte.*

Sfânta Evanghelie după Matei (2, 1-12) care se citește în ziua de Crăciun, la Sfânta Liturghie, ne arată modul în care Mântuitorul Iisus Hristos, născut în peștera Betleemului, este *cinstit de trei înțelepți, regi sau magi de la Răsărit.* Acești magi sunt călăuziți de o stea minunată, neobișnuită, care îi conduce până în Iudeea, la Betleem. De asemenea, Evanghelia ne prezintă întâlnirea acestor trei magi cu regele Irod, care, auzind că magii de la Răsărit au venit să se închine unui nou Împărat născut de curând, el și întreg Ierusalimul s-au tulburat. Această tulburare a lui Irod va culmina cu uciderea a patrusprezece mii de prunci din Betleem și împrejurimi, cu intenția de a ucide și pe Pruncul nou născut, pe Iisus. Însă tot ceea ce este scris în Sfintele Evanghelii despre Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos conține o lumină sau o semnificație duhovnicească.

Locul unde Se naște Mântuitorul, modul în care El Se naște, felul în care El este primit de unii oameni și respins de alții, modul în care magii vin de la Răsărit călăuziți de o stea și se închină Pruncului Iisus, darurile pe care ei le oferă, totul are un înțeles duhovnicesc profund și ne descoperă *lumina cunoștinței, adică lumina mântuirii și a sfințirii noastre în Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu, Care S-a făcut Om din iubire pentru oameni și pentru mântuirea lor.*

Mântuitorul Iisus Hristos *Se naște din Fecioară, fără tată pe pământ.* Dreptul Iosif nu este tatăl Său după trup, ci tată adoptiv, pentru ca Maica Domnului să fie protejată de ocară publică, de vorba rea că ar fi născut un copil în afara căsătoriei. În același timp, dreptul Iosif este tatăl adoptiv al lui Iisus sau ocrotitor al Lui, pentru că și Pruncul Iisus, ca orice copil, avea nevoie atât de iubirea mamei, cât și de iubirea tatălui. El avea nevoie să fie crescut *într-o familie, adică într-o stare a vieții binecuvântată de Dumnezeu.*

Trebuie precizat, totuși, că nașterea Mântuitorului Iisus Hristos este *mai presus de fire și de înțelegere, adică neobișnuită*, deși uneori Iisus este prezentat ca fiind copilul unei familii, adică fiul lui Iosif și al Mariei. Nașterea lui Hristos este mai presus de fire și mai presus de gândirea umană, pământească, întrucât Cel ce Se naște pe pământ din mamă fără tată este Fiul veșnic al lui Dumnezeu-Tatăl, Care *Se naște veșnic din Tatăl Cel ceresc fără mamă*. Prin această minune a zămislirii și a nașterii Mântuitorului Hristos ca Om de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria, se leagă *viața cerească spirituală cu viața pământească*. Și anume, prin însăși nașterea după trup a lui Iisus Hristos se pune temelie pentru o nouă naștere, adică *nașterea cea de sus sau nașterea de la Duhul Sfânt*. Fiul lui Dumnezeu Se întrupează, devine Om, *de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria*, pentru *ca noi oamenii cei născuți din femeie să ne naștem din nou prin Duhul Sfânt, adică prin Botez*. De altfel, până în secolul al IV-lea sărbătoarea Nașterii Domnului era unită cu sărbătoarea Botezului Domnului, tocmai pentru că *în însăși Nașterea Fiului lui Dumnezeu de la Duhul Sfânt și din femeie, se pune început pentru nașterea duhovnicească a omului, dăruită prin Botezul în apă și în Duhul Sfânt, ca taină a înfierii omului prin har* (cf. Ioan 1, 12).

Mântuitorul Se întrupează și Se naște ca Om din femeie, *din interiorul naturii umane*, din pântecul Fecioarei, *pentru că Dumnezeu dorește să înnoiască lumea din interiorul ei, cu acordul voinței omului și cu participarea deplină a omului la mântuirea sa*. Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos are loc numai după ce zămisirea Lui s-a făcut cu acordul liber al Maicii Domnului: *„Fie mie după cuvântul tău”*(Luca 1, 38) – a spus Fecioara Maria din Nazaret, la Bunavestire, îngerului Gavriil. Astfel, nașterea Mântuitorului Iisus Hristos este deodată *lumina mântuirii omului și lumina libertății omului în relația sa cu Dumnezeu*. Dumnezeu nu ne mântuiește împotriva voinței noastre, ci *în conlucrare cu noi*, din interiorul nostru, *cu acordul voinței sufletului nostru*. El nu dorește să fie doar un *vizavi* al nostru, ci *El dorește să fie prezent în noi prin har, să fie Viața vieții noastre*, să ne înnoiască și să ne lumineze din interior, să ne

dăruiască arvuna vieții cerești veșnice, încă din timpul vieții noastre pământești, începând cu Taina Sfântului Botez.

De aceea, lumina cunoștinței despre care vorbește Troparul Nașterii Domnului este lumina care luminează ființa interioară a omului, cugetul și simțirea, sufletul și trupul, viața și activitatea sa.

Dar nașterea Mântuitorului Iisus Hristos *din femeie* mai are și alt înțeles, și anume, după cum odinioară prin femeie a venit în Rai ispita păcatului *ca neascultare*, pentru că Eva a fost cea dintâi care s-a lăsat înșelată de diavol, acum, prin întruparea și nașterea lui Hristos, tot *prin femeie vine și mântuirea*, în înțelesul că Eva cea nouă, adică Fecioara Maria, *naște pe Fiul lui Dumnezeu ca Om prin ascultare smerită*, împlinind voia lui Dumnezeu pentru mântuirea oamenilor.

Mântuitorul Iisus Hristos vine în lume, nu ca un om matur de 30 sau 40 de ani, ci ca Prunc; El este *Dumnezeu-Copilul*, iar prin aceasta ni se arată taina Omului-Copil, și anume, *nimeni nu poate deveni om adevărat dacă nu a fost mai înainte copil*.

De ce? Pentru că *dacă cineva nu a fost copil el nu a simțit și trăit deplin taina iubirii părintești*. Astfel, tocmai prin nașterea Fiului lui Dumnezeu pe pământ ca Prunc sau Copil *se descoperă taina iubirii părintești a lui Dumnezeu-Tatăl față de toți oamenii născuți din femeie ca prunci*.

Mântuitorul Iisus Hristos Se naște *în peșteră*, în interiorul pământului, *ca să sfințească și pământul*. El a venit în lume ca să sfințească nu numai sufletul și trupul omenesc, născându-se din Fecioara Maria, ci să sfințească și *întreg universul*. Mântuitorul nostru Iisus Hristos născut în peșteră este așezat apoi *în iesle*, pentru că ieslea are aici și un înțeles duhovnicesc. Proorocul Isaia zice: *„Boul și asinul își cunosc stăpânul lor, dar Israel nu cunoaște pe Domnul său”* (Isaia 1, 3). Pornind de la această constatare a proorocului Isaia, foarte adesea în iconografia creștină, lângă ieslea unde S-a născut Mântuitorul, apar boul și asinul, care, deși sunt animale necuvântătoare, sunt mai ascultători

față de stăpânul lor decât mulți oameni care uită adesea de Dumnezeu Stăpânul lor și nu mai iubesc pe semenii lor.

Însă așezarea lui Iisus Hristos în iesle după nașterea Sa ca Prunc mai are și alt înțeles duhovnicesc, și anume: *ieslea este locul unde animalele primesc hrana*. În *Sinaxarul* sărbătorii Nașterii Domnului se spune că Mântuitorul S-a născut „*în ieslea dobitoacelor ca pe noi oamenii de dobitocie să ne izbăvească*”. Cu alte cuvinte, să ne învețe să nu trăim numai trupește, hrănindu-ne doar cu hrană din lumea pământească trecătoare, ci să ne hrănim și cu Dumnezeu-Cuvântul, Care S-a făcut Om, adică *să ne hrănim și spiritual, cu înțelesurile duhovnicești ale Sfintei Evanghelii și cu prezența vieții și iubirii lui Hristos din Sfânta Euharistie*. Deci sfințirea omului prin hrănirea lui cu iubirea lui Dumnezeu-Omul, cu Trupul și Sângele lui Hristos din Sfânta Euharistie este *înțelesul adânc al tainei punerii lui Hristos în iesle*. De aceea, icoana Nașterii lui Hristos în peșteră se pictează la Proscomidiar, unde se pregătesc darurile pentru Sfânta Euharistie.

Mântuitorul Iisus Hristos *este cinstit de magi, de oameni înțelepți veniți de la mari depărtări, de oameni necunoscuți, pentru ca Dumnezeu să dea o lecție celor cunoscuți, celor din aproape care nu L-au primit pe Iisus Hristos*; nimeni dintre cei care erau de un neam cu El nu I-a adus daruri. Regele Iudeii, al patriei lui Iisus, căuta să-L omoare pe Prunc, dar alți regi, niște străini, I-au adus daruri. Prin această lucrare tainică, neașteptată, Sfânta Evanghelie a Nașterii Domnului ne arată că *Dumnezeu dorește să facă din oameni îndepărtați, oameni apropiați, să cheme și alte popoare la mântuire, nu doar pe poporul ales*. Din străini Dumnezeu face prieteni și închinători ai lui Iisus, din pelerini veniți de departe Dumnezeu face mărturisitori apropiați ai dumnezeirii și împărăției Pruncului Iisus.

Darurile aduse de magi au și ele multe înțelesuri. Aurul este simbol împărătesc, semn al demnității împărătești. *Tămâia* Îl arată pe Prunc că va fi Mare Preot care aduce jertfă lui Dumnezeu, fiind El însuși *jertfă și*

jertfitor, iar smirna arată că Iisus va trece prin moarte, pentru a dăruia oamenilor învierea și viața veșnică.

Deci iată cum, iubiți credincioși, *luminile cunoștinței care strălucesc din Taina Nașterii Mântuitorului Iisus Hristos ne îndeamnă să iubim mai mult pe Dumnezeu și pe semenii noștri.*

Dragi creștini,

În această perioadă a Sărbătorii Nașterii Domnului auzim colinde multe și frumoase despre Moș Crăciun, dar mai nou apare în societate și un fel de Moș Crăciun secularizat și comercial, simbol al consumismului și al materialismului individualist. Totuși, adevăratul înțeles al lui Moș Crăciun se află în *iubirea părintească a lui Dumnezeu-Tatăl*, iubire care se arată în lume prin nașterea Fiului Său Celui veșnic, Mântuitorul lumii.

Moș Crăciun vine dintr-o țară îndepărtată – de obicei se spune că vine din Nord, de acolo unde este frig și întuneric mai mult, adică în mod simbolic el vine de acolo unde este transcendență și mister, unde este inaccesibilitate și nepătrundere a înțelesurilor. Însă Moș Crăciun se arată nouă într-un mod minunat, care contrastează cu întunericul și cu frigul, și anume el *aduce lumina feței sale și căldura interioară a inimii sale*, aduce atâta iubire milostivă și atâta dărnicie, încât întunericul, îndepărtarea și frigul sunt biruite de bunătatea și căldura sa sufletească.

Prin aceasta, *Moș Crăciun* ne mai arată că *iubirea lui Dumnezeu-Tatăl este mai tare decât întunericul păcatului și decât răceala sau frigul înstrăinării omului de Dumnezeu și al înstrăinării oamenilor unii față de alții.*

Moș Crăciun cel bun este iubirea lui Dumnezeu - Tatăl Cel Bun, Părintele luminilor, de la Care vine „toată darea cea bună și tot darul”(cf. Iacov 1, 17) și Care ne-a dăruit pe Fiul Său ca Mântuitor (cf. Ioan 3, 16).

Astfel, Moș Crăciun, care personifică iubirea Tatălui ceresc, *ne îndeamnă să fim buni, să răspundem la bunătatea lui Dumnezeu cu*

bunătatea noastră față de El și față de semenii, să răspundem prin rugăciune de mulțumire și prin fapte bune, prin daruri ale recunoștinței față de Dumnezeu și prin daruri ale iubirii noastre față de săraci și străini, bolnavi și bătrâni, orfani și călători.

Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos ne îndeamnă, de asemenea, la *bucurie și speranță*, pentru că, în ciuda dificultăților, a păcatelor și a relelor din lume, există totuși *speranță și bucurie pentru oameni, dacă oamenii iubesc pe Dumnezeu și pe semenii lor.*

Totodată, Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos ne arată că noi nu suntem singuri, că Fiul lui Dumnezeu din ceruri coboară la noi, pe pământ, Se face Om pentru ca pe oameni să-i înalțe la ceruri, să-i unească veșnic cu Dumnezeu Cel milostiv și sfânt. De aceea cântă Biserica acum: *„Hristos Se naște, măriți-L, Hristos din ceruri, întâmpinați-L, Hristos pe pământ, înălțați-vă!*

Iubiți credincioși și credincioase,

În tot timpul anului comemorativ-omagial 2009, poporul român dreptcredincios a cinstit, cu multă bucurie și cu mult folos duhovnicesc, pe Sfântul Ierarh Vasile cel Mare și pe toți Sfinții Capadocieni. Noul an 2010 a fost declarat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române ca fiind: *“Anul omagial al Crezului ortodox și al Autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române”.*

Ca atare, în anul următor 2010 suntem chemați să *înțelegem mai bine și să mărturisim mai mult credința ortodoxă*, ca lumină a vieții creștine și temelie a mântuirii noastre, ca arvună a vieții și a fericirii veșnice.

De asemenea, în anul 2010, cu prețuire și recunoștință, vom pomeni pe *toți slujitorii sfintelor altare și ai instituțiilor noastre bisericești, clerici și mireni, care au contribuit timp de 125 de ani, din 1885, anul recunoașterii Autocefaliei Bisericii noastre, până acum la păstrarea și*

promovarea credinței ortodoxe în poporul român, la dezvoltarea culturii creștine românești, la întărirea unității noastre naționale, la dialogul și cooperarea Bisericii noastre cu alte Biserici și popoare creștine, precum și la cultivarea demnității românești.

La începutul anului 2010 se va publica o *“Enciclopedie a Ortodoxiei Românești”*, și sperăm mai multe cărți dedicate *Crezului ortodox*, istoriei și vieții Bisericii Ortodoxe Române.

În noaptea de 31 decembrie 2009 spre 1 ianuarie 2010, toți suntem chemați să înălțăm rugăciuni de mulțumire (TE-DEUM) pentru binefacerile primite de la Dumnezeu în anul 2009 și să-I cerem ajutorul Său pentru a ne îmbogăți cu faptele bune ale credinței în anul nou 2010.

Să nu uităm în rugăciunile noastre nici pe românii din afara hotarelor României, care se bucură când simt prețuirea și dragostea noastră a tuturor celor din țară.

Să cultivăm darul unității naționale și al păcii între oameni, să fim harnici și milostivi, să unim libertatea cu responsabilitatea pentru a săvârși binele în jurul nostru.

Cu prilejul Sfintelor Sărbători ale Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, Anului Nou – 2010 și Botezului Domnului, vă adresăm tuturor calde și părintești doriri de pace și sănătate, fericire și mult ajutor de la Dumnezeu în toată fapta cea bună!

“Harul Domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu-Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți!” (II Corinteni 13, 13)

Al vostru către Hristos-Domnul rugător,

† D A N I E L
ARHIEPISCOP AL BUCUREȘTILOR,
MITROPOLIT AL MUNTENIEI ȘI DOBROGEI,
LOCTIITOR AL TRONULUI CEZAREEI CAPADOCIEI ȘI
PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE.